

El lluç (*Merluccius merluccius*)

(ALDC, VIII, 1756. El lluç)

El lluç és un 'peix de mar, de color gris platejat, que pot atènyer un metre de llargària i que és molt apreciat per la seva carn (*Merluccius merluccius*)'; originàriament era peix de riu, que s'estengué al de mar, *marislucius* 'lluç de mar'; var. *peix lluç* 27; *llu*[θ] 138, amb una interdental que podria ser resultat de l'evolució del grup -CJ-; *iuç* 157, 167, amb pronúncia ieista castellanitzant; *llucet* 99, amb el suf. dim. -et (< -ITTU), probablement referit a l'espècie més petita, car és resposta compartida amb *lluç*; *llúcia* 37 podria ser una homonimització amb el nom de persona, *Llúcia*. Per a alguns l'etimologia es relaciona amb l'antropònim LŪCIUS, "donné par plaisanterie au poisson (?)" (*DELL*) (alguns ictionims són d'origen onomàstic, com *guillemó* 'verat jove', dim. de *guillem* [var. *gallimó*]; cf. Veny, 2001 b: 229; i també alguns ornitònims, com el *gaig* < GAIUS); per a d'altres, la base seria LUCERE, LUX, pel color argentat del ventre i costats del peix, però que després s'hauria homonimitzat amb l'antropònim LŪCIUS. El mot cat. ha arribat al murcià (García Soriano, 1932).

Merluça és un castellanisme, adaptació del cast. *merluza* (s. XIV), que trobem en diverses localitats (*merlu*[θ]*a* 87, 93, 100,

102, 108, 131, 132, 137, 139), nom que podria procedir del fr. *merlan* encrueat amb descendents de LŪCIUS (*DECH*); *merlan* 8, 10 és un manlleu al fr., que, per a uns és una simplificació de *merlenc*, der. de *merle* (< MĚŘŮLA 'merla'), amb el suf. -ange (**merlange*), d'origen germànic (*DELL*), però per a altres procediria de MARIS LUCIUS 'luci de mar': el *luci*, peix de riu, de morfologia semblant al lluç (*DECH*), com *colèn* 14 (← *colin*). Per al ross. *merluça* 'bacallà', veg. mapa 1255. L'alg. *melutso* 85 ha estat pres de l'it. mer. *merluzzo*.

Pescadilla és un manlleu al cast., on és un dim. de *pescada* referit a l'espècie de menys pes ("merluza que no sobrepassa los 2 kg de peso", *Seco*).

Des del punt de vista areal, *lluç* és mot de tot el territori, interromput per *merluça*, a conseqüència del contacte geogràfic amb el cast.-arag., i, eventualment, per altres estrangerismes (*pescadilla*, *merlan*, *colèn*, *melutso*).

L'únic mot normatiu és *lluç*, des del *DOrt*, 1917.

